

*Recenzii***MITOCARU VICTOR: CU ION BORCEA, PRIN VEACUL FRĂMÂNTAT**

Ion Borcea va rămâne pentru viitorime așa cum a fost și până în prezent o personalitate complexă a biologiei românești și europene. Mai puțină lume știe însă în zilele noastre că o astfel de complexitate capătă noi dimensiuni prin implicarea savantului biolog în miezul “frământărilor” veacului său, nu doar ca reputat universitar democrat dar și ca militant politic, susținător al propășirii muncitorului rural. Această insuficientă cunoaștere este de curând remediată prin apariția substanțialei lucrări **Cu Ion Borcea, prin veacul frământat**, de Victor Mitocaru (Bacău, Editura Corgal Press, 2004). Autorul, care declară în prefață că intenționa compunerea unei lucrări monografice, s-a văzut nevoit să întreprindă o lucrare mai amplă, cu incursiuni de istorie politică, sociologie rurală, nuanțări, etnografice, pagini de situații statistice, ample descrieri, înfățișări doctrinare, fără a se depărta, totuși, de cursul ascendent al personalității ilustrului om de știință, urmărit în desfășurarea lui de-a lungul mai multor decenii prin diferite medii sociale.

Ion Borcea s-a născut în vecinătatea comunei urbane Bacău la 13 ianuarie 1879 în satul Buhociul Nou. Copilăria și-a petrecut-o în comuna vecină Letea Veche unde părinții se mutaseră și se stabiliseră pentru mai multă vreme. Tatăl era preot. Ivirea unei noi parohii disponibile la Racova, tot în județul Bacău, determină o nouă mutare a familiei acolo. Casa de la Racova, destinată ca proprietate Eufrosinei, sora savantului, deveni locul deselor retrageri la țară pentru omul de știință și militantul politic. Ca student al Universității din Iași, Borcea s-a format mai mult sub înrăurirea maestrului său Paul Bujor care îi va rămâne prieten toată viața și care, de altfel, îi va supraviețui. Devenirea științifică a lui Borcea include un stadiu important de studiu în Franța unde își va lua cu brio doctoratul. Un întreg capitol consacără autorul orientării evoluționiste a tânărului universitar. Un alt capitol foarte extins se dedică angajării sociale a proaspătului universitar, precum și atitudinii sale față de stările conflictuale ivite după anul 1920 între gruparea studențească de extremă dreaptă și cea cu orientare de stânga.

Este perioada dramatică a ascensiunii legionarilor, a tulburărilor în care se vede implicată și universitatea și corpul profesoral. Borcea propune chiar eliminarea din universitate a turbulentului Corneliu Zelea Codreanu, atrăgându-și antipatia apropiaților acestuia. Multe pagini dedică autorul creării și evoluției Partidului Țărănesc la care aderă și universitarul Borcea. Acesta devine de pe această platformă Ministru al Învățământului și parlamentar. Contribuția sa din aceste perspective este urmărită minuțios, cu unele incursiuni și în actualitate, atunci când situațiile asemănătoare permit unele asocieri și comparații. Din punctul acesta de vedere, merită a fi amintit aici capitolul privind **Discursurile parlamentare** ale lui Borcea, pline de conținut, foarte sugestive, pentru ilustrarea “frământărilor” din acel timp. Totodată, autorul nu uită devenirea profesională a lui Borcea, trecând în revistă preocupările acestuia pentru crearea Stațiunii de Cercetări Marine de la Agiea, activitatea lui publicistică, profilul profesorului, organizatorul de excursii științifice, conferențiarul inspirat. Această complexitate este pe larg înfățișată de-a lungul a peste 600 de pagini, însoțită de un laborios capitol de **Note și comentarii**, precum și de câteva imagini din viața lui Ion Borcea. După cum se vede, cartea are și elemente de monografie, dar depășește considerabil cadrul convențional al unei astfel de lucrări, integrându-l pe Borcea ca veritabil personaj al unei largi fresce sociale. Cheia de boltă a cărții se constituie din descrierea orientării țărăniste a marelui savant, orientare văzută mai mult ca o moștenire ancestrală decât ca închegare doctrinară.

Cartea slujește în egală măsură configurării unei istorii politice locale, sugerând constituirea acelei posibile galerii de personalități adăpostite de un important spațiu cultural. Borcea, după cum reiese din această carte, ar ocupa într-un asemenea virtual muzeu un loc central pe deplin meritat.

Neculai Barabaș*

* Complexul Muzeal de Științele Naturii “Ion Borcea” Bacău